

Monumentnummer*: 530315

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 december 2006
Kadaster deel/nr 82638/43

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Zaandam Zaanstad Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Zaandam	K			13906
Zaandam	K			13909
Zaandam	K			13911
Zaandam	K			13912
Zaandam	K			13913
Zaandam	K			13916
Zaandam	K			13917
Zaandam	K			13919

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 24: WERKPLAATS, Gebouw A11-133/167/168.

Inleiding

WERKPLAATS A11, onderdeel van de Artillerie Inrichtingen, is gebouwd tijdens de tweede bouw golf op het Hembrugterrein tussen 1916 en 1921 en is gelegen aan de westzijde van het A-cluster aan de oostzijde van het terrein. A11 is onderdeel van het cluster A-gebouwen gebouwd als kantoren, werkplaatsen en personeelsruimte. Eigenlijk is het gebouw een samenstel van 3 parallelle werkplaatsen: gebouw 133 (werkplaats wapenherstel, geschutswerkplaats en samenstelling mitrailleurs), gebouw 167 (werkplaats/verfspuiterij in tijd van oorlog en later kantoor) en gebouw 168 (werkplaats bankwerkerij, later kantoor).

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het werkplaatscomplex heeft een rechthoekige plattegrond met een totale oppervlakte van 57.70 x 30.90 meter en bestaat uit drie verhoogde bouwvolumes afgewisseld met lage beuken. De volumes zijn fysiek met elkaar verbonden, maar in het interieur toch enigszins van elkaar gescheiden door bakstenen muren met doorgangen. De nokrichting van alle volumes is oost-west. Het gebouw is opgetrokken in staalskeletbouw, maar de verhoogde dakconstructies (basilica-vorm) hebben alle een houtskelet. De inwendige staalconstructie bestaat uit 16 spanten die van noord naar zuid lopen, maar in de aanbouw dwars op deze richting zijn geplaatst. De H-liggers van de staalconstructie zijn samengesteld uit verbonden T-balken, vermoedelijk als gevolg van het niet beschikbaar zijn van de juiste materialen tijdens en na de 1e Wereldoorlog.

Het gebouw telt in principe een bouwlaag.

De verhoogde volumes hebben alledrie een verhoogde tuitgevel aan oost- en westzijde en uitspringend metselwerk aan weerszijden bij de aanzet van de tuit.

De drie verhoogde delen achter de tuitgevels, waarvan de middelste breder is dan de buitenste twee, hebben een houten zadeldak afgedekt met bitumen en veel lichtdoorlatende golfplaten. De lage beuken hebben een lessenaarsdak en de houten aanbouw aan de oostzijde een plat dak, alle van hout afgedekt met bitumen. De zijwanden van de verhoogde delen zijn voorzien van groene houten rabatdelen waarin ventilatieroosters zijn aangebracht.

De gevels zijn opgetrokken in grauwe baksteen gemetseld in staand verband. Er zijn geen goten aangebracht: deze zijn binnen de gevels weggewerkt en slechts de hemelwaterafvoeren zijn zichtbaar aan de buitenzijde.

De oostgevel (kanaalzijde) telt 9 venstertraveeën. Van links naar rechts beschreven: eerst een set van drie gekoppelde 15-ruits vensters, dan een uitbouw van hout en steen op de begane grond van de linkse tuitgevel (met een grote deur in het midden en vensters aan weerszijden), dan weer een set van drie gekoppelde 15-ruits vensters, een enkel venster en een loopdeur met drieruits bovenlicht, dan twee sets van elk twee gekoppelde 15-ruits vensters en tot slot drie sets van drie gekoppelde 15-ruits vensters. De middelste van deze laatste drie sets bevindt zich in een gepleisterde dichtgezette rechthoekige opening waar vroeger vermoedelijk een uitbouw heeft gezeten.

In de drie tuitgevels is steeds in het midden een gekoppeld venster elk bestaande uit twee 12-ruits vensters geplaatst met een terugliggend gepleisterd vlak aan weerszijden ervan.

Aan de kopse westgevel bevindt zich een lage bakstenen uitbouw over de hele breedte van de bouwvolumes. De uitbouw is 9 venstertraveeën lang. Van links naar rechts beschreven: in de linkervleugel eerst twee houten gekoppelde 15-ruits vensters met bovenlicht onder toog, een bakstenen uitbouw met een dichtgezette dubbele deur temidden van twee enkele 15-ruits vensters onder toog. In het terugspringend middendeel 4 paar gekoppelde raampartijen elk bestaande uit twee houten 15-ruits vensters onder toog. In de rechter stenen uitbouw twee paar gekoppelde raampartijen elk bestaande uit twee 15-ruits vensters onder toog. Onder alle vensters zitten twee waterkeringen waarvan een lager ligt, hetgeen erop wijst dat de vensters al eens zijn verkleind.

De zuidgevel telt 18 venstertraveeën van steeds twee gekoppelde 15-ruits vensters en de daaraan grenzende uitbouw telt nog eens een gekoppelde raampartij bestaande uit drie 15-ruits vensters. Ook hier zitten onder de vensters twee waterkeringen hetgeen duidt op een verkleining van de vensters. In de zuidgevel bevindt zich voorts een set dubbele houten deuren met links daarvan een bordje met "A11" erop vermeld en een later in steen en hout opgetrokken aanbouwtje onder lessenaarsdak met venster en loopdeur.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De noordgevel telt 19 venstertraveeën. In elke travee zitten twee gekoppelde 15-ruits vensters onder een toog met drie sets dubbele deuren in 6de, 12de en 19de travee. De 13de travee is grotendeels dichtgezet met een klein 4-ruits venster.

In het interieur, dat bestaat uit vele ruimtes, is een groot aantal aanpassingen aangebracht. Ook de binnenwanden hebben series vensters.

Waardering

De voormalige WERKPLAATS A11 is van cultuur-, militair-, en architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een in traditionalistische stijl gebouwde militaire onderhoudswerkplaats uit het Interbellum en tevens van belang als historisch-functioneel onderdeel van de Stelling van Amsterdam, meer in het bijzonder het A-cluster op het Hembrugterrein.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Werkplaats